

7. Katzenstein P. International Organization and the Study of World Politics / P. Katzenstein, R. Keohane, S. Krasner // International Organization. – 1998. – Vol. 52, № 4. – P. 645-685.
8. Price R. Dangerous Liaisons? Critical International Theory and Constructivism / R. Price, C. Reus-Smit // European Journal of International Relations. – 1998. – Vol. 4, № 3. – P. 259-294.
9. Reus-Smit C. Constructivism / C. Reus-Smit // In S. Burchill, R. Devetak, A. Linklater [et al.] (eds.) Theories of International Relations. – New York: Palgrave Pub., 2013. – P. 217-240.
10. Risse T. Social Constructivism Meets Globalization / T. Risse // In D. Held, A. McGrew (eds.) Understanding Globalization: Theories and Controversies. – Cambridge: Polity Press, 2006. – P. 126-143.
11. Rosamond B. Discourses of Globalization and European Identities / B. Rosamond // In T. Christiansen, K. E. Joergensen and A. Wiener (eds.) The Social Construction of Europe. – London: Sage Pub., 2001. – P. 158-175.
12. Ruggie J. G. Constructing the World Polity: Essays on International Institutionalization / J. G. Ruggie. – London; New York: Routledge, 1998. – 312 p.
13. Wendt A. Constructing International Politics / A. Wendt // International Security. – 1995. – Vol. 20, № 1. – P. 71-81.
14. Wendt A. On the Via Media: A Response to the Critics / A. Wendt // Review of International Studies. – 2000. – Vol. 26, № 2. – P. 165-180.
15. Zehfuss M. Constructivism and Identity: A Dangerous Liaison / M. Zehfuss // European Journal of International Relations. – 2001. – Vol. 7, № 3. – P. 315-348.

УДК 78. 071. 2 (477.54-25)

Жуков В. П.

(м. Харків)

СЛАВЕТНИЙ ХАРКІВ'ЯНИН І. І. СЛАТІН

Викладено бібліографічні відомості про великого харків'янина І.І.Слатіна, видатного музичного діяча, педагога і диригента.

Ключові слова: історія Харкова, історія музики, І. І. Слатін

Изложены библиографические сведения об известном харьковчанине И. И. Слатине, выдающемся музыкальном деятеле, педагоге и дирижере.

Ключевые слова: история Харькова, история музыки, И. И. Слатин

Contained bibliographic information about the famous Kharkov II Slatina outstanding musical figure, teacher and conductor.

Keywords: history of Kharkiv, music history, I.I. Slatin

Історія музичного життя Харкова тісно пов'язана з ім'ям Іллі Ілліча Слатіна (19.07.1845 – 13.04.1931) – видатного музичного діяча. Народився І. І. Слатін в дворянській родині поблизу Белгорода. Вважається, що любов до музики йому прищепила няня. В 10-річному віці І. Слатін був визначений у приватний пансіон пана Сливинського в Харкові, де окрім загальноосвітніх предметів, навчався грі на фортепіано. Під час відвідування концертів чеського піаніста Олександра Дрейшок у Слатіна виникло бажання стати професійним музикантом. Його першим педагогом в фортепіанному класі став саме А. Дрейшок, який вчив його шість років в Петербурзькій консерваторії. Подальшу освіту Слатін отримав у Німеччині, де навчався у найкращих берлінських музикантів і за їхньою порадою освоїв професію диригента.

Повернувшись до Петербурга, І. І. Слатін став членом Імператорського російського музичного товариства та за сприяння А. Рубінштейна заснував в Харкові його філію. В цьому напрямі була проведена робота з багатими меценатами – харківськими промисловцями і купцями, які морально і матеріально підтримати ідею І. І.Слатіна. Важливу роль у створенні Харківського відділення Імператорського російського музичного товариства зіграв харківський генерал-губернатор князь Дмитро Іванович Святополк-Мирський. Головою Харківського відділення Імператорського російського музичного товариства була призначена княгиня Ольга Кропоткіна, а директором музичних класів – І. І. Слатін. Він доклав багато зусиль для створення при відділенні свого симфонічного оркестру, що виконував твори видатних композиторів того часу.

Створення музичних класів при університеті (1804 р.), з ініціативи його засновника В. Н. Каразіна та завдяки учневі Гайдна – І. М. Вітковському можна вважати передумовою формування і розвитку професійної музичної освіти в Харкові. Так як у вересні 1883 р. І. І. Слатін реорганізував музичні класи і в Харкові починає працювати музичне училище з чотирирічним загальноосвітнім курсом навчання. Для цих потреб на кошти харківських меценатів куплено будівлю, яка донині збереглося на перетині Полтавського шляху і Ярославській вулиці. І. І. Слатін був призначений першим його директором і протягом 49 років (до 1920 р.) працював на цьому місці. Серед викладачів училища були відомі музиканти, вихованці Петербурзької, Лейпцігській, Варшавській, Празької консерваторій, зокрема Г. Гек, С. Глазер, А. Бенш, К. Горський, Р. Геника, Ф. Бугамеллі, Ф. Акименко, С. Мотта, А. і Ю. Юр'яна, А. Горовиць, Ф. Кучера. Завдяки самовідданій праці І. І. Слатіна музичне училище стало одним з провідних навчальних закладів, центром підготовки професійних музикантів, центром концертного життя міста. Гостями училища на запрошення І. І. Слатіна були такі видатні музиканти, як О. Зилоти, Г. Єсіпова, М. Метнер, О. Скрябін, брати Рубінштейни, П. Чайковський, С. Танєєв, А. Аренській, О. Глазунов, М. Лисенка.

В цей період І. І. Слатін веде в училищі класи хоровий, оркестровий та ансамбль; до 1897 р. був також старшим викладачем фортепіано. Крім того, він керував відділенням симфонічних концертів, У 1881 р. за заслуги Московська консерваторія надала І. І. Слатіну звання вільного художника, Санкт-Петербурзьке відділення Імператорського російського музичного товариства обрало його в 1887 р. своїм почесним членом. У 1890 р. І. І. Слатін диригував на запрошення Імператорського російського музичного товариства в Москві, Саратові та інших містах Він запрошувався також в якості члена журі на три рубінштейновських конкурси.

У 1893 р. І. І. Слатін запросив до Харкова П. І. Чайковського, з яким товаришував і листувався. Симфонічний концерт П. І. Чайковського відбувся 14 березня. При підготовці до майбутнього концерту І. І. Слатін спеціально посилив оркестр, і організував попередні репетиції, які проходили під його керівництвом в залі музичного училища.

Організований в Харкові в 1884 р. музичний гурток відновив свою діяльність в 1897 р. Проводяться загальнодоступні народні концерти, музично-сімейні вечори. І. І. Слатін обраний його почесним членом. Перші загальнодоступні концерти відбулися в біржовому залі 15, 17 лютого 1897 р.

Також почесним членом І. І. Слатін був і в харківському товаристві любителів хорового співу. 13 березня 1897 р. була виконана опера Моцарта учнями музичного училища під керуванням І. І. Слатіна. 1899 р. 5 березня відбувся симфонічний концерт музичного товариства. В програмі значилися твори Бетховена, Вагнера, Шумана, Сен-Санса. Оркестром керував І. І. Слатін. В концерті брали участь співаки.

Як диригент І. Слатін гастролював в Росії і за кордоном. З ім'ям І. І. Слатіна як визначного музикального і громадського діяча, пов'язана історія розвитку музичної культури дореволюційного Харкова. Його енергійна просвітницька діяльність отримала високу оцінку П. І. Чайковського і А. Г. Рубінштейна.

Високий професійний рівень діяльності училища зумовив можливість його реорганізації. 2 травня 1917 р. на базі Харківського музичного училища І. І. Слатін відкрив Харківську консерваторію і був її директором до 1920 р.

Жив І. І. Слатін разом з сім'єю, дружиною Серафимою Василівною і трьома синами, в скромному одноповерховому особняку на Пушкінській, 55. Тут часто гостювали П. Чайковський, С. Танєєв, А. Рубінштейн та інші видатні композитори та виконавці.

Після жовтневих подій 1917-го року спеціальною постановою нового уряду дом був відданий родині Слатіних у вічне користування. Після смерті Слатіна на будинку була відкрита меморіальна дошка, яка до теперішнього часу не збереглася. Свого часу Харківське відділення національної спілки композиторів виступило з ініціативою створення будинку-музею видатного діяча культури і мистецтва, але до їхньої думки, на жаль, ніхто не прислухався.

Література

1. Карнацевич В. Л. 100 знаменитых харьковчан / В. Л. Карнацевич. — Харьков: Фолио, 2005. — 510 с.

2. Кононова Е. Илья Ильич Слатин – основоположник профессионального музыкального образования в Харькове / Е. Кононова // Проблемы взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти: зб. наук. пр. До 135-річчя муз. проф. освіти на Слобожанщині / Харк. держ. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського; [редкол.: Веркіна Т. Б. та ін.]. –Х., 2006. — Вип. 18 : Мистецтво та освіта сьогодення. – С. 3-22.